

การวิเคราะห์อัตถภาคและการเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัย สาขาภาษาไทย

เกียรติชัย เดชพิทักษ์ศิริกุล^{1 *}

อาจารย์

สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

kiatichai.dej@krirk.ac.th

รับบทความ: 28 สิงหาคม 2568

แก้ไขบทความ: 29 กันยายน 2568

ตอบรับบทความ: 10 ตุลาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตถภาคและการเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อมูลที่นำมาใช้วิเคราะห์คือบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทยที่ตีพิมพ์ในวารสาร TCI กลุ่ม 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2564-2566 จำนวน 60 เรื่องที่ได้จากการสุ่มเลือกแบบง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การนับความถี่และการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า บทนำของบทความวิจัยมี 3 อัตถภาค ได้แก่ 1) อัตถภาคการนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย อนุวัจน์การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปของประเด็นที่จะศึกษา การกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา การตั้งข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่พบ การกล่าวถึงความสำคัญ/ความน่าสนใจของประเด็นที่จะศึกษา การกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล/พื้นที่ที่จะศึกษา และการกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อน 2) อัตถภาคการแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา ขั้นตอนนี้ประกอบด้วยอนุวัจน์การระบุช่องว่างของการศึกษา และการระบุเหตุผลของการศึกษา และ 3) อัตถภาคการแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ ขั้นตอนนี้ประกอบด้วย การแจ้งหัวข้องานวิจัย การแจ้งวัตถุประสงค์/สมมติฐาน/คำถามของงานวิจัย การแจ้งแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย การแจ้งขอบเขตข้อมูลที่จะศึกษา การแจ้งคุณค่าของงานวิจัย และการแจ้งโครงสร้างของการนำเสนอบทความวิจัย โดยแต่ละอนุวัจน์มีการเชื่อมโยงเนื้อหาความเข้าใจไว้ด้วยกันด้วยกลวิธีการเชื่อมโยงความ 3 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำเชื่อม รองลงมาคือ การอ้างถึง และการใช้คำศัพท์ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า การเชื่อมโยงความที่ปรากฏในแต่ละอนุวัจน์นั้นสามารถแสดงให้เห็นรูปแบบการเชื่อมโยงความของบทนำตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้ายได้

คำสำคัญ: อัตถภาค, การเชื่อมโยงความ, บทนำ, บทความวิจัยสาขาภาษาไทย

¹ ผู้แต่งหลัก (First Author)

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)

Move Analysis and Cohesion in Research Introduction Section of Thai Language Field Articles

Kiatichai Dejpitaksirikul

Lecturer

Thai for Communication, Faculty of Liberal Arts, Krirk University

kiatichai.dej@krirk.ac.th

Received: August 28, 2025

Revised: September 29, 2025

Accepted: October 10, 2025

Abstract

This article aimed to study the rhetorical moves and cohesion in the introductions of research articles in the field of Thai language. This research was qualitative research. The data used for analysis consisted of the introductions of 60 research articles in the field of Thai language, published in Tier 1 TCI (Thai Journal Citation Index Centre) journals between 2021-2023, selected through simple random sampling. The statistical methods used for data analysis included frequency counts and percentage calculations.

The findings revealed three rhetorical moves in research article introductions: (1) Introducing the research topic—including topic generalization, referring to relevant concepts, presenting observations or examples, highlighting the significance or interest of the topic, addressing the importance of the data sources or study area, and reviewing previous research; (2) Indicating the necessity of the study—indicating a gap and providing a rationale. (3) Announcing the present research—stating the research topic, objectives/hypotheses/research questions, concepts or theories used, scope of the study, research applications, and the structure of the article. These moves were connected using three main cohesion strategies: the use of conjunctions, references, and lexical cohesion. Additionally, the cohesion found within each step contributed to a coherent overall structure throughout the introduction, from the initial to the final stage.

Keywords: Move Analysis, Cohesion, Introduction, Thai Language Field Research Articles

บทนำ

บทนำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของบทความวิจัย เนื่องจากเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นที่มาของเรื่องที่จะศึกษาและความจำเป็นที่ต้องศึกษา การเขียนบทนำนั้น ผู้เขียนต้องเข้าใจองค์ประกอบของเนื้อหา รวมถึงเข้าใจลำดับการนำเสนอเพื่อให้เขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สัญญา เคนาภูมิ (2564, น. 33) กล่าวถึงเนื้อหาที่อยู่ในส่วนบทนำว่าจะลำดับการนำเสนอโดยเริ่มจากความเป็นมา ความสำคัญ การระบุขอบเขตความรู้ ปัญหาเชิงพื้นที่ และหลักการและเหตุผล ตามลำดับ

คำแนะนำเรื่องลำดับการเขียนนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของสเวลส์ในปี 1990 (Swales, 2006) ที่แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบในงานเขียนแต่ละส่วนล้วนแสดงหน้าที่ในการสื่อสารอย่างเป็นขั้นตอน โดยหน่วยทางภาษาที่แสดงขั้นตอนในการสื่อสารนี้เรียกว่า “อรรถภาค” (move) สเวลส์พบว่าบทนำของบทความวิจัยมีอรรถภาค 3 ส่วน ได้แก่ การนำเข้าสู่หัวข้องานวิจัย (Establishing a territory) การกล่าวถึงแนวทางการศึกษาประเด็นใหม่ (Establishing a niche) และการแนะนำงานวิจัยปัจจุบัน (Occupying the niche)

การศึกษาของสเวลส์เป็นแนวทางให้แก่งานวิจัยจำนวนมาก โดยมีผู้นำไปศึกษาในส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานวิจัย รวมถึงศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน เช่น การวิเคราะห์โครงสร้างบทความวิจัยสาขาจุลชีววิทยา (บุษบา กนกศิลปธรรม, 2549) บทความวิจัยสาขาการตลาด (Dujisik, D & Zhu, W., 2016) การวิเคราะห์บทคัดย่อสาขารัฐศาสตร์ (Tampanich, 2022) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยทั้งหมดเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาแบบแผนการเขียนบทความวิจัยภาษาอังกฤษ จึงน่าสนใจว่า บทนำในบทความวิจัยภาษาไทยจะมีโครงสร้างการลำดับเนื้อหาอย่างไร

นอกจากประเด็นเรื่องโครงสร้างการลำดับเนื้อหาแล้ว ชูติมา สัจจามันท์ (2566, น.95) กล่าวถึงการเขียนบทนำไว้ว่า เป็นการนำเสนอสถานการณ์ของการศึกษาในภาพกว้างและเชื่อมโยงกับประเด็นที่สนใจศึกษา ตลอดจนชี้ให้เห็นช่องว่างของความรู้โดยเชื่อมโยงกับปัญหาการวิจัยเพื่อให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์ของความรู้เดิมกับสิ่งที่จะศึกษา จะเห็นได้ว่า การเชื่อมโยงความก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญต่อการเขียนบทนำ เพราะลักษณะที่ดีของงานเขียนคือมีเอกภาพและสัมพันธภาพ กล่าวคือมีการเกาะเกี่ยวเนื้อความแต่ละส่วนให้ต่อเนื่องและเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อที่จะถ่ายทอดสารของผู้เขียนได้อย่างชัดเจน

งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความในงานเขียนเชิงวิชาการ สนใจวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในเชิงพรรณนาวิธีที่พบ ซึ่งมีประโยชน์ในด้านที่แสดงให้เห็นลักษณะการใช้ภาษา เช่น การเชื่อมโยงความในบทคัดย่อบทความวิจัย (สุริย์รัตน์ บำรุงสุข และสิริวรรณ นันทจินทุล, 2566) การเชื่อมโยงความในสารนิพนธ์ (อรอุมา เจ๊ะสา, 2561) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่าหากนำการเชื่อมโยงความมาพิจารณาร่วมกับอรรถภาคซึ่งแสดงหน้าที่ในการสื่อสารก็จะพบรูปแบบการเขียนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาอัตถภาคและกลวิธีการเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทย เพื่อแสดงให้เห็นรูปแบบของการเรียบเรียงเนื้อหาในบทนำ งานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เริ่มเขียนบทความวิจัย ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการสอนการอ่านและเขียนเชิงวิชาการแก่นักศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตถภาคของบทนำในบทความวิจัยสาขาวิชาภาษาไทย
2. เพื่อศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัยสาขาวิชาภาษาไทย

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดเรื่องอัตถภาควิเคราะห์ (move analysis)

“move analysis” หรือที่ บุขบา กนกศิลปธรรม (2549) ใช้คำว่า “อัตถภาควิเคราะห์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดลำดับของหน่วยทางภาษา หรือ อัตถภาค (move) ซึ่งหมายถึงส่วนที่แสดงหน้าที่ในการสื่อสาร อัตถภาคสามารถปรากฏในรูปแบบของประโยค กลุ่มประโยค หรือย่อหน้าก็ได้ โดยในอัตถภาคจะมีอนุวัจน์ (step) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สนับสนุนให้อัตถภาคบรรลุจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร

ในปี 1990 สเวลส์ (Swales, 2006) ได้ศึกษาอัตถภาคในบทนำของบทความวิจัยภาษาอังกฤษสาขาต่าง ๆ จำนวน 48 บทความ และพบว่าการเขียนบทนำมีการจัดลำดับข้อความอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

Move 1 Establishing a territory (อัตถภาค 1 การนำเข้าสู่หัวข้องานวิจัย)

Step 1 Claiming Centrality (อนุวัจน์ 1 การกล่าวถึงความสำคัญของประเด็นที่จะศึกษา)

Step 2 Making topic generalizations (อนุวัจน์ 2 การกล่าวถึงสถานภาพทั่วไปของประเด็นที่จะศึกษา)

Step 3 Reviewing items of previous research (อนุวัจน์ 3 การทบทวนงานวิจัยที่มีมาก่อน)

Move 2 Establishing a niche (อัตถภาค 2 การกล่าวถึงแนวทางในการศึกษาประเด็นใหม่)

Step 1A Counter-Claiming (อนุวัจน์ 1A การโต้แย้งประเด็นที่เคยมีผู้ศึกษามา)

Step 1B Indicating a gap (อนุวัจน์ 1B การระบุจุดอ่อนหรือประเด็นที่ยังไม่มีผู้ศึกษา)

Step 1C Question-raising (อนุวัจน์ 1C การชี้ให้เห็นประเด็นคำถาม)

Step 1D Continuing a tradition (อนุวัจน์ 1D การกล่าวถึงการทำวิจัยที่ต่อเนื่องจากเดิม)

Move 3 Occupying the niche (อัตถภาค 3 การแนะนำงานวิจัยปัจจุบัน)

Step 1A Outlining purposes (อนุวัจน์ 1A การกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย)

Step 1B Announcing present research (อนุวัจน์ 1B การกล่าวถึงลักษณะของงานวิจัย)

Step 2 Announcing principal findings (อนุวัจน์ 2 การกล่าวถึงผลการวิจัยหลักที่จะค้นพบ)

Step 3 Indicating RA structure (อนุวัจน์ 3 การระบุโครงสร้างของบทความวิจัย)

ภาพที่ 1 แบบจำลอง CARS Model (Swales 2006: 141)

ในเวลาต่อมา สเวลส์ (Swales, 2004 อ้างถึงในบุษบา กนกศิลปกรรม, 2549, น. 15) ได้ปรับแบบจำลองโดยระบุความจำเป็นของอนุวัจน์ไว้ว่าอนุวัจน์ที่พบเป็นแบบบังคับ (obligatory) แบบเลือกได้ (optional) หรือแบบที่พบเฉพาะบางสาขาวิชา (probable in some fields) แบบจำลองของสเวลส์เป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อความในงานเขียนวิชาการอย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงจะนำแนวคิดนี้มาใช้วิเคราะห์บทนำในบทความวิจัยสาขาภาษาไทย และจะจำแนกการปรากฏของอรรถภาค/อนุวัจน์ ตามเกณฑ์ของ ฌ็องรูกานต์ คำใจวุฒิ (2560) กล่าวคือหากพบทุกบทความ จัดเป็นอรรถภาค/อนุวัจน์แบบบังคับ (obligatory) หากพบมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 60 จัดเป็นแบบหลัก (conventional) และหากพบน้อยกว่าร้อยละ 60 จัดเป็นแบบที่สามารถเลือกได้ (optional)

แนวคิดเรื่องการเชื่อมโยงความ (Cohesion)

ฮัลลidayและฮาซัน (Halliday & Hason, 1976, p.4) กล่าวถึงการเชื่อมโยงความไว้ว่าเป็นเรื่องของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ทางความหมายในตัวบท ฮัลลidayและฮาซันได้ศึกษาการเชื่อมโยงความและแบ่งกลวิธีการเชื่อมโยงความเป็น 5 กลวิธี ได้แก่ การอ้างถึง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการใช้คำศัพท์ (lexical cohesion) ในขณะที่ยอดรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, น.117-144) ได้จำแนกกลวิธีเชื่อมโยงความในภาษาไทยไว้คล้ายคลึงกับงานข้างต้น โดยได้รวมการแทนที่ไว้อยู่กลุ่มเดียวกับการอ้างถึง กลวิธีเชื่อมโยงความในงานนี้แบ่งเป็น 4 กลวิธี ได้แก่ การอ้างถึง การละ การใช้คำเชื่อม และการใช้คำศัพท์

ผู้วิจัยจะประยุกต์ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความข้างต้นเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัย โดยจะพิจารณาการเชื่อมโยงความระหว่างอนุวัจน์ในแต่ละส่วน เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเชื่อมโยงความกับหน้าที่ทางการสื่อสารสัมพันธ์กันอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดกลุ่มประชากร กลุ่มประชากรคือบทนำของบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่ม 1 ระหว่างปี พ.ศ. 2564-2566 และมีขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยและการศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ ผู้วิจัยได้บทนำที่ตรงตามเกณฑ์ จำนวนทั้งสิ้น 87 เรื่อง จากวารสารจำนวน 21 ฉบับ

2. เลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มเลือกแบบง่าย (simple random sampling) จากบทความที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้างต้น จำนวน 60 เรื่อง ทั้งนี้จากการสำรวจงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าจำนวน 60 ตัวอย่าง สามารถแสดงให้เห็นโครงสร้างอรรถภาคและกลวิธีการเชื่อมโยงความได้

3. นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจัดทำเป็นรายการข้อมูล และกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

3.1 [...] คือ สัญลักษณ์แสดงกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อความที่อยู่ในวงเล็บคือวารสารและบทความวิจัยที่ใช้ศึกษา เช่น [J1A1] หมายถึง บทความลำดับที่ 1 จากวารสารลำดับที่ 1 ในรายการข้อมูล

3.2 M คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนอรรถภาค (move) เช่น M1 หมายถึง อรรถภาคที่ 1

3.3 S คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนอนุวัจน์ (step) เช่น S1 หมายถึง อนุวัจน์ที่ 1 หากข้อความที่วิเคราะห์จัดเป็นอนุวัจน์ที่ 1 ในอรรถภาค 1 จะแทนด้วยสัญลักษณ์ M1S1

3.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวคิดเรื่องอรรถภาควิเคราะห์และการเชื่อมโยงความดังที่กล่าวข้างต้น

3.3.2 เรียบเรียงผลการวิจัย สรุป และอภิปรายผลการวิจัย ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. อรรถภาคในบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทย

จากการวิเคราะห์อรรถภาคในส่วนบทนำพบว่า ประกอบด้วยอรรถภาค 3 ส่วน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงอรรถภาคที่ปรากฏในส่วนบทนำ

อรรถภาค	จำนวนบทความ (N=60)	ร้อยละ
อรรถภาคที่ 1 การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา	60	100
อรรถภาคที่ 2 การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา	42	70
อรรถภาคที่ 3 การแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ	60	100

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า อรรถภาคที่ 1 และ 3 ปรากฏทุกบทความ จึงจัดเป็นอรรถภาคบังคับ ส่วนอรรถภาคที่ 2 มีการปรากฏมากกว่า ร้อยละ 60 จึงจัดเป็นอรรถภาคหลัก อรรถภาคแต่ละส่วนประกอบด้วยอนุวัจน์ที่แสดงหน้าที่ในการสื่อสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 อรรถภาคที่ 1 การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา ทำหน้าที่อธิบายให้ผู้อ่านเห็นที่มาของการพัฒนาประเด็นที่สนใจศึกษา ในอรรถภาคนี้มี 4 อนุวัจน์ โดยอนุวัจน์ที่ 1 จำแนกได้เป็น 3 อนุวัจน์ย่อย เนื่องจากสามารถปรากฏเป็นขั้นตอนแรกได้ อนุวัจน์ในอรรถภาคที่ 1 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงอรรถภาคที่ 1 การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา

อรรถภาคที่ 1 การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา	จำนวนบทความ (N=60)	ร้อยละ
อนุวัจน์ที่ 1A การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปของเรื่องที่จะศึกษา	37	61.66
อนุวัจน์ที่ 1B การกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา	32	53.33
อนุวัจน์ที่ 1C การระบุข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่พบ	38	63.33
อนุวัจน์ที่ 2 การกล่าวถึงความสำคัญ/ความน่าสนใจของประเด็นที่จะศึกษา	28	46.66
อนุวัจน์ที่ 3 การกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล/พื้นที่ที่จะศึกษา	18	30
อนุวัจน์ที่ 4 การกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อน	38	63.33

จากตารางจะเห็นว่า อนุวัจน์ที่มีการปรากฏมากกว่าร้อยละ 60 มี 3 อนุวัจน์ คือ อนุวัจน์ 1A อนุวัจน์ 1C และอนุวัจน์ 4 ทั้งสามขั้นตอนนี้จัดเป็นอนุวัจน์หลัก ส่วนอนุวัจน์อื่นปรากฏน้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจัดเป็นอนุวัจน์ที่สามารถเลือกได้ อนุวัจน์แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1A การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปของเรื่องที่จะศึกษา ทำหน้าที่กล่าวถึงความเป็นมา สถานการณ์ของการศึกษาในภาพกว้างเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่เป็นข้อสังเกตคือ การกล่าวให้เป็นเรื่องทั่วไปและเป็นวงกว้าง เช่นคำว่า “ปัจจุบัน” “ในยุคสมัย” “ทั่วโลก” รวมถึงลักษณะการเขียนแบบส่วนรวมไปสู่ส่วนเฉพาะ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 1 ในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิต

มนุษย์ การติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น...การเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาร์ตโฟนและ
ผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านสมาร์ตโฟน ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ใช้งาน
โซเชียลมีเดียและที่ได้รับความนิยมทั่วโลกยังคงเป็นเฟซบุ๊ก ... [J9A1]

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า บทนำนี้เริ่มจากการกล่าวถึงภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการติดต่อสื่อสาร และชี้เฉพาะลงสู่เฟซบุ๊กซึ่งเป็นแหล่งของข้อมูลที่จะศึกษา

อนุวัจน์ที่ 1B การกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา ทำหน้าที่แสดงความเป็นมาของแนวคิดและทฤษฎีที่ผู้เขียนต้องการพิสูจน์หรือนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยปัจจุบัน ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่เป็นข้อสังเกตคือ คำศัพท์วิชาการเฉพาะสาขาซึ่งใช้เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 2 ภูมิทัศน์ภาษาศาสตร์ (Linguistic landscape - LL)

เป็นการศึกษาภาษา อีกแขนงหนึ่งของการศึกษาภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistics)

ซึ่งมุ่งเน้นศึกษาภาษาจากสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในที่สาธารณะ.... [J11A1]

อนุวัจน์ที่ 1C การระบุข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่พบ ทำหน้าที่แสดงให้เห็นข้อสังเกตของปัญหาที่นำมาศึกษาได้ รวมถึงแสดงหลักฐานของข้อสังเกตดังกล่าว ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ เช่น “สังเกต” “ข้อสังเกต” “จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 3 เป็นที่น่าสนใจว่า การตั้งชื่อบัญชีผู้ใช้เฟซบุ๊กของนิสิตมหาวิทยาลัย

มหาสารคาม ไม่เพียงนำชื่อจริงมาตั้งเป็นชื่อบัญชีผู้ใช้เฟซบุ๊กเท่านั้น แต่จะเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นใหม่เพื่อให้มีความโดดเด่นจากชื่อบัญชีผู้ใช้เฟซบุ๊กทั่วไป และเป็นชื่อที่สามารถแสดงความ
เป็นตัวตนของแต่ละบุคคล [J9A4]

อนุวัจน์ที่ 2 การกล่าวถึงความสำคัญ/ความน่าสนใจของประเด็นที่จะศึกษา ทำหน้าที่สื่อสารให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าประเด็นที่จะศึกษานั้นน่าสนใจ ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบได้แก่ “น่าสนใจ” “สำคัญ” “มีผู้สนใจศึกษามาก” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 4 ประเด็นหนึ่งซึ่งน่าสนใจและควรแก่การศึกษาด้านการรับรู้ในสังคมไทย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างวัจนกรรมการบริภาษกับระดับความรุนแรงของถ้อยคำ ... [J2A6]

อนุวัจน์ที่ 3 การกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล/พื้นที่ที่จะศึกษา ทำหน้าที่แสดงให้เห็นว่าแหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษามีความสำคัญและน่าสนใจศึกษาอย่างไร ลักษณะบ่งชี้ทางภาษา ที่พบคือการระบุ “ชื่อแหล่งข้อมูล” และจุดเด่นของแหล่งข้อมูลที่สัมพันธ์กับเรื่องที่จะศึกษารวมถึงเหตุผลที่เลือกศึกษาจากแหล่งข้อมูลนั้น ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 5 หากพิจารณาบทบาทของสื่อในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นิตยสารวาไรตี้เพื่อสุขภาพ @Rama ก็เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่นำเสนอข้อมูลได้ทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งยังมีรูปแบบน่าดึงดูดใจ และเข้าถึงกลุ่มคนได้ทั่วถึง ...[J2A1]

อนุวัจน์ที่ 4 การกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อน อนุวัจน์การกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อน ทำหน้าที่แสดงหลักฐานของการศึกษาที่มีมาในอดีต ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ เช่น “งานวิจัย/การศึกษาที่ผ่านมา” “งานวิจัยในอดีต” “งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง” “จากการทบทวนวรรณกรรม” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 6 ผู้วิจัยได้สำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีงานที่ศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่ออารมณ์ขันในภาษาไทยจำนวนมากและศึกษาจากประเภทข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ... [J15A1]

1.2 อรรถภาคที่ 2 การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา ทำหน้าที่แสดงให้เห็นว่าหัวข้อที่สนใจมีเหตุผลสมควรแก่การศึกษา อรรถภาคนี้ประกอบด้วยอนุวัจน์ 2 อนุวัจน์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงอรรถภาคที่ 2 การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา

อรรถภาคที่ 2 การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา	จำนวนบทความ (N=60)	ร้อยละ
อนุวัจน์ที่ 1A การระบุช่องว่างของการศึกษา	37	61.66
อนุวัจน์ที่ 1B การระบุเหตุผลของการศึกษา	5	8.33

จากตารางจะเห็นว่า อนุวัจน์ 1A ปรากฏมากกว่าร้อยละ 60 จัดเป็นอนุวัจน์หลัก ส่วนอนุวัจน์ 1B ปรากฏน้อยกว่าร้อยละ 60 จัดเป็นอนุวัจน์ที่สามารถเลือกได้ อนุวัจน์ทั้งสองส่วนนี้ปรากฏแบบสลับหลักกันจึงกำหนดให้เป็นอนุวัจน์ 1A และ 1B อนุวัจน์แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1A การระบุช่องว่างของการศึกษา ทำหน้าที่แสดงให้เห็นว่าหัวข้อที่สนใจศึกษาเป็นเรื่องที่ไม่ทับซ้อนกับข้อค้นพบที่มีมาก่อน ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ เช่น “ยังไม่มีผู้ศึกษา” “มีผู้ศึกษาน้อย” “มีจำนวนน้อย” “มีจำกัด” “ยังไม่ครอบคลุม” “เติมเต็ม” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 7 จากผลการสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่ายังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษา คำว่า“มือ” ในภาษาไทยอย่างเฉพาะเจาะจง อีกทั้งยังไม่มีงานวิจัยที่น่าทฤษฎีการมีหลายความหมาย อย่างมีหลักการมาใช้จำแนกความหมายของคำว่า “มือ” [J4A1]

อนุวัจน์ที่ 1B การระบุเหตุผลของการศึกษา ทำหน้าที่แสดงเหตุผลสนับสนุนหัวข้องานวิจัยที่จะศึกษา ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ คือ “ด้วยเหตุที่/เนื่องจาก + เหตุผลของการศึกษา” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 8 ด้วยเหตุที่การนำเสนอการใช้ภาษาในไลน์ Amazing Thailand

มีผลต่อ การตัดสินใจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา

กลวิธีการใช้ภาษาใน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ... [J8A1]

1.3 อรรถภาคที่ 3 การแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ จะปรากฏเป็นส่วนสุดท้ายในบทนำของบทความวิจัย อรรถภาคนี้ทำหน้าที่แจ้งให้ผู้อ่านทราบถึงหัวข้อที่ผู้วิจัยจะศึกษาและแนวทางการศึกษาอนุวัจน์ที่ปรากฏในอรรถภาคนี้มี 6 อนุวัจน์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงอรรถภาคที่ 3 การแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ

อรรถภาคที่ 3 การแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ	จำนวนบทความ (N=60)	ร้อยละ
อนุวัจน์ที่ 1 การแจ้งหัวข้องานวิจัย	52	86.66
อนุวัจน์ที่ 2 การแจ้งวัตถุประสงค์/สมมติฐาน/คำถามของงานวิจัย	31	51.66
อนุวัจน์ที่ 3 การแจ้งแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	18	30
อนุวัจน์ที่ 4 การแจ้งขอบเขตข้อมูลที่จะศึกษา	4	6.66
อนุวัจน์ที่ 5 การแจ้งคุณค่าของงานวิจัย	24	40
อนุวัจน์ที่ 6 การแจ้งโครงสร้างการนำเสนอบทความวิจัย	3	5

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า อนุวัจน์ 1 เป็นอนุวัจน์เดียวที่มีการปรากฏมากกว่า ร้อยละ 60 จัดเป็นอนุวัจน์หลัก ส่วนอนุวัจน์อื่นในอรรถภาคนี้จัดเป็นอนุวัจน์ที่สามารถเลือกได้ อนุวัจน์แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

อนุวัจน์ที่ 1 การแจ้งหัวข้องานวิจัย ทำหน้าที่แจ้งให้ผู้อ่านทราบว่าผู้วิจัยจะศึกษาเรื่องใด ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบคือ การประกาศตนโดยใช้คำว่า “ผู้วิจัย” “ผู้เขียน” และการกล่าวถึงงานที่ “สนใจศึกษา” “ต้องการศึกษา” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 9 ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาคำว่า “เรียน” ในเชิงประวัติ

อันเป็นการศึกษาเปรียบเทียบคำว่า “เรียน” ในแต่ละสมัย ...[J1A1]

อนุวัจน์ที่ 2 การแจ้งวัตถุประสงค์/สมมติฐาน/คำถามของงานวิจัย ผู้วิจัยกำหนดให้องค์ประกอบสามส่วนอยู่ในอนุวัจน์เดียวกัน เพราะมีหน้าที่เหมือนกันคือแจ้งให้ผู้อ่านทราบว่างานวิจัยจะนำไปสู่คำตอบใด อีกทั้งเมื่อพิจารณาการปรากฏพบว่า องค์ประกอบทั้งสามนี้ปรากฏแบบสลับหลีกกันถึง ร้อยละ 87.09 ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบในอนุวัจน์นี้ ได้แก่ “เพื่อ” “สมมติฐาน” “คำถาม” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 10 เพื่อให้เห็นพัฒนาการด้านหน้าที่และความหมายของ

คำว่า “เรียน”... [J1A1]

อนุวัจน์ที่ 3 การแจ้งแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ทำหน้าที่แสดงแนวทางในการวิจัยลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ ได้แก่ “ด้วยแนวคิด” “โดยใช้แนวคิด” “ผ่านแนวคิด” “ตามแนวคิด” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 11 ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับการประกอบสร้างอุดมการณ์ความเป็นผู้มีเกียรติและศักดิ์ศรีที่เหนือระดับด้วยแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ [J19A1]

อนุวัจน์ที่ 4 การแจ้งขอบเขตข้อมูลที่จะศึกษา ทำหน้าที่แสดงขอบเขตของการศึกษาให้ผู้อ่านทราบเบื้องต้น ทั้งขอบเขตด้านพื้นที่และเวลา ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ ได้แก่ “เลือกศึกษา” “จำกัดขอบเขต...เท่านั้น” “ระหว่างปี...” “ตั้งแต่ปี...” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 12 การศึกษานี้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาการสัมผัสภาษาของแรงงานอพยพชาวไทยใหญ่สัญชาติเมียนมาร์เนื่องจากมีจำนวนมากที่สุดในเชียงใหม่ (สำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่, 2561) และจำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะแรงงานอพยพชาวไทยใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีอาณาเขตติดกับตัวเมืองเชียงใหม่เท่านั้น ด้วยเหตุผลความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและปริมาณความต้องการการจ้างงาน พื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ อำเภอสันทราย[J16A3]

อนุวัจน์ที่ 5 การแจ้งคุณค่าของงานวิจัย ทำหน้าที่แสดงให้เห็นประโยชน์ของงานวิจัยลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบ ได้แก่ “ประโยชน์” “ผลการวิจัยจะช่วย/ทำให้เห็น/ก่อให้เกิด” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 13 ประโยชน์จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 2 ประการ ประโยชน์ประการแรก คือ....ประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือ ... [J2A4]

อนุวัจน์ที่ 6 การแจ้งโครงสร้างการนำเสนอบทความวิจัย ทำหน้าที่แจกแจงให้ผู้อ่านเห็นว่าบทความวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาใดบ้าง ลักษณะบ่งชี้ทางภาษาที่พบคือการแจกแจงองค์ประกอบของโครงสร้างการนำเสนอด้วยคำว่า “แบ่ง” “จำแนก” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 14 ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนองานวิจัยฯ ออกเป็น 10 ส่วน ได้แก่
1. บทนำ 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3. สมมติฐานของการวิจัย [J2A2]

2. กลวิธีการเชื่อมโยงความในบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทย

จากการวิเคราะห์การเชื่อมโยงความพบว่า ในบทนำมีการเชื่อมโยงความระหว่างอนุวัจน์จำนวน 537 ครั้ง ประกอบด้วยกลวิธีต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงกลวิธีการเชื่อมโยงความ

กลวิธีการเชื่อมโยงความ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
การใช้คำเชื่อม	266	49.53
คำเชื่อมแสดงการอธิบาย	27	5.03
คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง	25	4.65
คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง	35	6.52

กลวิธีการเชื่อมโยงความ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
คำเชื่อมเพิ่มเนื้อความ	46	8.57
คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์	13	2.42
คำเชื่อมแสดงความต่างตอน	23	4.28
คำเชื่อมแสดงเหตุผล	97	18.06
การอ้างถึง	211	39.29
การอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิม	121	22.53
การอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก	79	14.71
การอ้างถึงโดยใช้คำแทนที่	11	2.05
การใช้คำศัพท์	60	11.17
การใช้คำศัพท์ที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย	43	8.01
การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน/กลุ่มทำเนียบเดียวกัน	17	3.17
รวม	537	100

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่ากลวิธีการเชื่อมโยงความที่พบมากที่สุดคือ การใช้คำเชื่อมรองลงมาคือการอ้างถึงและการใช้คำศัพท์ ตามลำดับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเชื่อม ปรากฏ 266 ครั้ง คำเชื่อมที่พบมี 7 ประเภท ดังนี้

คำเชื่อมแสดงการอธิบาย ทำหน้าที่เชื่อมเนื้อความเพื่ออธิบายวิธีการหรือให้รายละเอียดของข้อความที่มาก่อนหน้า เช่นคำว่า “โดย” “กล่าวคือ” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 15 กริยาแสดงเหตุการณ์การเคลื่อนที่ โดยเฉพาะคำว่า ขึ้น เป็นคำกริยาซึ่งมีความน่าสนใจทางอรรถศาสตร์ ^(M1S2) **กล่าวคือ** ผู้วิจัยสังเกตเห็นคำว่า ขึ้น สามารถแสดงความหมายได้หลากหลาย แตกต่างกันไปตามตำแหน่งการปรากฏในบริบทต่าง ๆ ทางวากยสัมพันธ์ ^(M1S1C) [J15A2]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำเชื่อม “กล่าวคือ” เชื่อมระหว่างอนุวัจนการกล่าวถึงความน่าสนใจของประเด็นที่จะศึกษากับอนุวัจนการระบุข้อสังเกตของประเด็นปัญหาที่พบ โดยข้อความด้านหลังทำหน้าที่ขยายความข้อความก่อนหน้า

คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง ทำหน้าที่เชื่อมตัวอย่างกับข้อความก่อนหน้า เช่นคำว่า ดังตัวอย่าง เช่น

ตัวอย่าง 16 ด้วยเหตุนี้จึงเกิดคำถามวิจัยว่า การให้คำแนะนำในสังคมไทยเป็นวัจนกรรมที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟังหรือไม่ โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังมีสถานภาพเท่ากันและมีความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อน ^(M3S2) **ดังตัวอย่างที่** (1) สถานการณ์ที่เพื่อนผิดหวังจากความรัก ผู้พูดอาจแนะนำเพื่อนว่า “ปล่อยมันไป ยังมีคนดี ๆ อีกเยอะ”... ^(M1S1C)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีคำเชื่อม “ดังตัวอย่าง” เชื่อมระหว่างอนุวัจน์แจ้งคำถามวิจัยกับอนุวัจน์การตั้งข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหา โดยทำหน้าที่ให้ตัวอย่างของประเด็นคำถามที่มาก่อนหน้า

คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่มีเนื้อหาขัดแย้งกับข้อความที่มาก่อนหน้า เช่นคำว่า “แต่” “ทว่า” “แม้ว่า...แต่” “อย่างไรก็ตาม” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 17 ...การนำถ้อยคำของบุคคลต่าง ๆ มาเขียนรายงานในคำพิพากษาศาลฎีกานี้มีนัยตรงกับแนวทางการศึกษาในมุมมองสัมพัทธสารวิเคราะห์ที่มีชื่อว่า “การรายงานสัมพัทธสาร” (discourse presentation)... นักวิชาการจำนวนหนึ่ง (เช่น Fludernik, 1993 และ Redeker, 1996) สนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวในดับทประเภทต่าง ๆ อาทิ นวนิยายและข่าว ^(M1S4) **ทว่า**การศึกษาเกี่ยวกับการรายงานสัมพัทธสารในคำพิพากษาศาลฎีกายังไม่แพร่หลายนัก **แม้**จะมีงานวิจัยทางภาษาศาสตร์ที่ศึกษาคำพิพากษาศาลมาแล้วบ้าง (เช่น วรรณวนิช อรุณฤกษ์, 2559) **แต่**งานที่กล่าวถึงการรายงาน สัมพัทธสารในคำพิพากษาโดยจำเพาะยังมีอยู่อย่างจำกัด ^(M2S1A) [J4A7]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำเชื่อม “ทว่า” “แม้...แต่” เชื่อมอนุวัจน์การกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อนกับอนุวัจน์การระบุช่องว่างของการศึกษา โดยข้อความด้านหลังมีเนื้อความขัดแย้งกับข้อความก่อนหน้า

คำเชื่อมเพิ่มเนื้อความ ทำหน้าที่เชื่อมข้อมูลที่เพิ่มเติม หรือเสริมความให้แก่ข้อความที่มาก่อนหน้า เช่นคำว่า “นอกจากนี้” “อีกทั้ง” “ทั้งนี้” “ประกอบกับ” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 18 เมื่อพิจารณาผลงานในเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่าผลงานที่ส่งเข้าประกวดมีการใช้กลวิธีการนำเสนอที่หลากหลายและน่าสนใจ ^(M1S2) **ประกอบกับ**การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษากลวิธีการนำเสนอเนื้อหาจากเรียงความในโครงการดังกล่าว... ^(M2S1A) [J18A1]

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า คำเชื่อม “ประกอบกับ” เชื่อมระหว่างอนุวัจน์การกล่าวถึงความน่าสนใจของประเด็นที่จะศึกษากับอนุวัจน์การระบุช่องว่างของการศึกษา โดยข้อความด้านหลังทำหน้าที่เพิ่มข้อมูลให้แก่ข้อความที่มาก่อนหน้า

คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ ทำหน้าที่เชื่อมเนื้อความที่เป็นวัตถุประสงค์ของข้อความที่มาก่อนหน้า เช่นคำว่า “เพื่อ” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 19 ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์การเมืองไทย กรณีศึกษาก่อนการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2566 ^(M3S1) **เพื่อ**ศึกษาว่าในสังคมไทยมีลักษณะการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะการเมืองอย่างไร ... ^(M3S2) [J19A2]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำเชื่อม “เพื่อ” เชื่อมระหว่างอนุวัจน์การแจ้งหัวข้อวิจัยกับอนุวัจน์การแจ้งวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยข้อความด้านหลังทำหน้าที่แสดงวัตถุประสงค์ของข้อความก่อนหน้า

คำเชื่อมแสดงความต่างตอนกัน ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นการกล่าวถึงประเด็นใหม่หรือเรื่องต่างจากเดิม เช่นคำว่า “ส่วน” “สำหรับ” “อนึ่ง” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 20 ...แรงงานเหล่านี้ เมื่อต้องมาปฏิบัติสัมพันธ์กับคนในกลุ่มเดียวกันเอง และคนนอกกลุ่ม เช่น เจ้านายและเพื่อนร่วมงานที่พูดภาษาคำเมืองและภาษาไทยกลาง และเมื่ออยู่ในแวดวงต่างกัน พวกเขาจะมีการเลือกใช้ภาษาอย่างไร ... (M3S2)

อนึ่ง งานวิจัยส่วนใหญ่ที่ศึกษาแรงงานอพยพชาวไทใหญ่มุ่งศึกษาแต่ด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น อัตลักษณ์ การปรับตัว การย้ายถิ่น พิธีกรรม อาหารการกิน สุขภาพ เป็นต้น ส่วนด้านภาษายังพบน้อยที่พบมีเพียงการศึกษาวาทกรรมและคำยืมแต่ยังไม่ค่อยมีการศึกษาภาษาในแง่ที่สัมพันธ์กับสังคม (M2S1A)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำเชื่อม “อนึ่ง” ทำหน้าที่แสดงความต่างตอนกันระหว่างอนุวัจน์การแจ้งวัตถุประสงค์/คำถามของการวิจัยกับอนุวัจน์การระบุช่องว่างของการศึกษา

คำเชื่อมแสดงเหตุผล ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นเหตุหรือผลของข้อความที่มาก่อนหน้า เช่นคำว่า “จึง” “ด้วยเหตุนี้...จึง” “ดังนั้น...จึง” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 21 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยสอบถามผู้ฟังชาวไทยพบว่า ผู้พูดภาษาไทยจำนวนหนึ่งประเมินให้การบริการแบบอ้อมด้วยถ้อยคำนัยผกผันมีระดับความรุนแรงมากกว่า การบริการแบบตรง (M1S1C) **จึงทำให้** ผู้วิจัยตั้งคำถามว่าในสังคมไทย การบริการแบบตรงมีระดับความรุนแรงของถ้อยคำ มากกว่าถ้อยคำนัยผกผันจริงหรือไม่ (M3S2) [J2A6]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำเชื่อม “จึง” ทำหน้าที่เชื่อมโยงความระหว่างอนุวัจน์การตั้งข้อสังเกต/ตัวอย่างของปัญหาที่พบกับอนุวัจน์การแจ้งคำถามของงานวิจัย ทำหน้าที่แสดงผลจากการตั้งข้อสังเกตที่นำมาสู่การตั้งคำถามวิจัย

2.2 การเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง ปรากฏ 211 ครั้ง แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ การอ้างถึงโดยชำนามวลีเดิม การอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก และการอ้างถึงโดยใช้คำแทนที่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การอ้างถึงโดยชำนามวลีเดิม เป็นการใช้คำหรือวลีเดิมเพื่ออ้างถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้ว ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 22 การแสดงความไม่พอใจเป็นอีกวีจนวนกรรมหนึ่งที่น่าสนใจ (M1S2)
เนื่องจากพบได้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม ในเชิงทฤษฎี **การแสดงความไม่พอใจ**เป็นวัจนกรรมที่เสี่ยงต่อการคุกคามหน้าด้านบวกและหน้าด้านลบของผู้ฟัง กล่าวคือ **การแสดงความไม่พอใจ...** (Brown & Levinson, 1987, p. 66) (M1S1B) [J4A6]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีการใช้นามวลี “การแสดงความไม่พอใจ” เกาะเกี่ยวเนื้อความทั้งหมดไว้ด้วยกัน การอ้างถึงโดยใช้นามวลีนี้ทำหน้าที่เชื่อมโยงอนุวัจนการกล่าวถึงความน่าสนใจของประเด็นปัญหาและอนุวัจนการกล่าวถึงแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก เป็นการใช้นามวลีที่ชี้เฉพาะเจาะจงเพื่ออ้างถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วหรือกล่าวถึงต่อไป เช่นคำว่า “ต่อไปนี้” “ดังกล่าว” “ข้างต้น” “ที่กล่าวมานั้น/นี้” ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 23 ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยเชิงประวัตินพบว่า มีงานวิจัยในอดีต 3 เรื่อง ได้รวบรวมและวิเคราะห์หมวดคำและความหมายของคำว่า กับ เอาไว้ ได้แก่ “การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำบุพบทในสมัยสุโขทัย ยุคอยุธยา กับสมัยปัจจุบัน” “การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำสันธานในสมัยสุโขทัย ยุคอยุธยา กับสมัยปัจจุบัน” และ “การใช้สันธานในสมัยรัตนโกสินทร์”.... (M1S4)

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยทั้งสามเรื่อง **ข้างต้น** เน้นศึกษารวบรวมหมวดคำและความหมายของคำบุพบทและคำสันธานจำนวนมาก ไม่ได้เน้นศึกษาคำแต่ละคำในเชิงลึก... (M2S1A) [J21A2]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า ตัวบ่งบอก “ข้างต้น” เชื่อมโยงระหว่างอนุวัจนการกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อนกับอนุวัจนการระบุช่องว่างของการศึกษา โดยทำหน้าที่อ้างถึงงานวิจัยที่ได้ทบทวนมาแล้ว

การอ้างถึงโดยใช้คำแทนที่ เป็นการใช้นามวลีอื่นเพื่ออ้างถึงสิ่งที่กล่าวมาก่อนหน้าว่าเป็นสิ่งเดียวกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 24 ...งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเน้นคำสัมพันธ์กับประเภทของคำประสมและระดับความหมายเชิงประกอบ แต่งานวิจัยยังไม่มีมีการพิจารณาคำประสมแบบเท่าเทียมที่มีระดับความหมายเชิงประกอบต่ำ เช่น ต้นตอ และคำประสมแบบไม่เท่าเทียมที่มีระดับความหมายเชิงประกอบสูงเช่น งานบ้าน ร่วมด้วย ทำให้ยังไม่สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบการเน้นในคำประสมแบบเท่าเทียมและไม่เท่าเทียมในภาษาไทยนั้นมีลักษณะอย่างไร มีความแตกต่างกันตามระดับความหมายเชิงประกอบหรือไม่ (M2S1A)

งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษาคำ **ประเด็น**ดังกล่าวเพิ่มเติม.... (M3S1) [J2A3]

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า มีการใช้นามวลี “ประเด็น” แทนที่ข้อความที่เน้นตัวหนา ซึ่งการอ้างถึงนี้ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างอนุวัจนการระบุช่องว่างของการศึกษากับอนุวัจนการแจ้งหัวข้องานวิจัย

2.3 การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำศัพท์ ปรากฏ 60 ครั้ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกัน/กลุ่มทำเนียบเดียวกัน และการใช้คำศัพท์ที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การใช้คำศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียง/กลุ่มทำเนียบเดียวกัน เป็นการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือน ใกล้เคียง หรืออยู่ในแวดวงเดียวกันเพื่อเกาะเกี่ยวเนื้อความไว้ด้วยกัน ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 25 การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562
เป็นการเลือกตั้งครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย ... การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ทั้งการนำเสนอ**นโยบายของพรรคการเมือง**เท่านั้น และการแข่งขันกันนำเสนอ**อุดมการณ์ทางการเมือง**เพื่อกำหนดวิธีคิดและโน้มน้าวการตัดสินใจของประชาชนด้วย (M1S1A)

ในการนำเสนอ**แนวคิดทางการเมือง**ในการหาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่ามีการใช้อุปลักษณ์ (metaphor) เป็นจำนวนมาก... (M1S1C) [J4A4]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางการเมืองมาเชื่อมโยงระหว่างอนุวัจน์การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปของประเด็นที่จะศึกษากับอนุวัจน์การระบุข้อสังเกตที่พบ

การใช้คำศัพท์ที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย เป็นการใช้คำศัพท์ที่เป็นส่วนย่อยของอีกคำหนึ่ง ซึ่งกล่าวมาก่อนหน้าเพื่อเกาะเกี่ยวเนื้อความไว้ด้วยกันและชี้เฉพาะไปถึงประเด็นที่จะกล่าวถึง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง 26 ลูกกรุงเป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง ที่บอกเล่าความรู้สึกของสังคมและคนเมืองหลวง ดังที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2554: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่าลูกกรุง คือ “คำ ที่ใช้เรียกเพลงชนิดที่คนในกรุงหรือในเมืองนิยมว่า เพลงลูกกรุง” ... (M1S1A)

ภาษาในบทเพลงลูกกรุงมักจะมีวลีละเอียดย ประณีต นุ่มนวล ส่วนเนื้อร้องจะมีทั้งลักษณะที่เป็นทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ภาษาที่มีความประณีตเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงจุดหมายหรือสิ่งที่เพลงต้องการจะสื่อสารได้เป็นอย่างดี...โดยภาษาหรือเนื้อเพลงเหล่านี้คือ สื่อสำคัญที่ทำให้ผู้ฟังสามารถรับฟังบทเพลง แล้วเกิดอารมณ์ความรู้สึก เกิดภาพ แสง สีเสียง หรือจินตนาการขึ้นภายในจิตใจได้สิ่งนี้เรียกว่า **จินตภาพ** (M1S1A)

คำว่า “จินตภาพ” เป็นคำศัพท์วรรณกรรม ซึ่งเป็นการสร้างงานเขียนรูปแบบหนึ่ง ... (M1S1B) [J9A3]

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีการใช้คำศัพท์ที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อยเชื่อมระหว่างอนุวัจน์การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปกับอนุวัจน์การกล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษา กล่าวคือผู้เขียนกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของเพลงลูกกรุง จากนั้นทำให้เรื่องแคบลงโดยชี้เฉพาะมาถึงเรื่องภาษาในเพลงและนำเข้าสู่เรื่องจินตภาพซึ่งเป็นลักษณะภาษาที่พบในเพลงและเป็นแนวคิดที่จะใช้วิเคราะห์ในงานวิจัย

เมื่อพิจารณากลวิธีในการเชื่อมโยงความร่วมกับการปรากฏในอรรถภาค พบว่าอรรถภาคแต่ละส่วนมีการใช้กลวิธีเชื่อมโยงความ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในอัตถภาคแต่ละส่วน

กลวิธีการเชื่อมโยงความ	การปรากฏในอัตถภาค (ครั้ง) N=537													
	M1						M2		M3					
	S1A	S1B	S1C	S2	S3	S4	S1A	S1B	S1	S2	S3	S4	S5	S6
การใช้คำเชื่อม														
คำเชื่อมแสดงการอธิบาย	-	1	-	1	-	-	-	-	-	11	11	1	2	-
คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง	-	1	21	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-
คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง	-	5	6	1	-	4	17	-	1	-	-	1	-	-
คำเชื่อมเพิ่มเนื้อความ	2	3	4	-	-	12	3	-	1	3	2	4	12	-
คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	1	-
คำเชื่อมแสดงความต่างตอน	2	1	2	1	2	11	4	-	-	-	-	-	-	-
คำเชื่อมแสดงเหตุผล	1	4	1	16	4	-	3	4	50	8	1	2	3	-
การอ้างถึง														
การอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิม	28	12	15	4	9	35	9	1	2	4	1	-	1	-
การอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก	1	5	34	7	4	12	3	-	8	1	-	1	3	-
การอ้างถึงโดยใช้คำแทนที่	-	3	-	2	-	4	-	-	-	-	-	-	1	1
การใช้คำศัพท์														
การใช้คำศัพท์ที่มีความหมาย	7	-	2	-	2	1	-	-	1	1	-	-	1	2
ใกล้เคียง/กลุ่มทำเนียบเดียวกัน														
การใช้คำที่เป็นส่วนรวมไปสู่	14	7	7	5	8	2	-	-	-	-	-	-	-	-
ส่วนย่อย														
รวม	55	42	92	37	29	84	39	5	63	40	15	9	24	3

จากตารางจะเห็นว่า การเชื่อมโยงความในแต่ละอนุวัจน์แตกต่างกัน ในอัตถภาคที่ 1 กลวิธีที่พบมากในอนุวัจน์ 1A (กล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไป) และ 1B (กล่าวถึงแนวคิดที่เกี่ยวข้อง) คือการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิมและการใช้คำที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย กลวิธีที่พบมากใน อนุวัจน์ 1C (ระบุข้อสังเกต) คือ การอ้างถึงโดยใช้คำบ่งบอกและการใช้คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง กลวิธีที่พบมากในอนุวัจน์ 2 (กล่าวถึงความสำคัญ/ความน่าสนใจ) คือการใช้คำเชื่อมแสดงเหตุผล พบมากในอนุวัจน์ 3 (กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล/พื้นที่) คือการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิม และพบมากในอนุวัจน์ 4 (กล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อน) คือการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิม การใช้คำเชื่อมเพิ่มเนื้อความ และการอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอก

ในอัตถภาคที่ 2 กลวิธีที่พบมากเมื่อเข้าสู่อนุวัจน์ 1A (ระบุช่องว่างของการศึกษา) คือ คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง ส่วนที่พบมากในอนุวัจน์ 1B (ระบุเหตุผลของการศึกษา) คือคำเชื่อมแสดงเหตุผล ในอัตถภาคที่ 3 กลวิธีที่พบมากในอนุวัจน์ 1 (แนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ) คือคำเชื่อมแสดงเหตุผล พบมากในอนุวัจน์ 2 (แจ้งวัตถุประสงค์/ คำถามวิจัย) คือคำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์และคำเชื่อมแสดงการอธิบาย พบมากในอนุวัจน์ 3 (แจ้งแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย) คือคำเชื่อมแสดงการอธิบาย พบมากในอนุวัจน์ 5 (การแจ้งคุณค่าของงานวิจัย) คือคำเชื่อมเพิ่มเนื้อความ ส่วนอนุวัจน์ 4 (แจ้งขอบเขตข้อมูล)

และอนุวัจน์ 6 (แจ้งโครงสร้างของการนำเสนอบทความ) พบน้อยมากจึงยังไม่เห็นรูปแบบการเชื่อมโยงที่ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยของวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า อรรถกถาในบทนำของบทความวิจัยสาขาภาษาไทยมี 3 ขั้นตอน คือ การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา และการแนะนำงานวิจัยที่จะดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสเวลส์ในปี 1990 (Swales, 2006) และงานวิจัยของบุษบา กนกศิลปธรรม (2549) และ Dujisik, D & Zhu, W. (2016) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า รูปแบบหลักของบทนำประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปของเรื่องที่จะศึกษา การระบุข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่พบ การกล่าวถึงงานวิจัยที่มาก่อน การระบุช่องว่างของการศึกษา และการแจ้งหัวข้องานวิจัย ทั้งนี้ขั้นตอนการระบุข้อสังเกต/ตัวอย่างของประเด็นปัญหาเป็นขั้นตอนที่พบมากในบทนำสาขาภาษาไทยเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาวิชาอื่น ผู้วิจัยเห็นว่าขั้นตอนนี้เป็นลักษณะของการเขียนบทนำในงานวิจัยด้านภาษา ที่มักจะแสดงข้อสังเกตและตัวอย่างที่พบในภาษาเพื่อเชื่อมโยงมาสู่คำถามของงานวิจัย

นอกจากรูปแบบหลักข้างต้น ผู้วิจัยยังพบว่า การเขียนบทนำสามารถเรียบเรียงได้หลายรูปแบบ โดยเฉพาะขั้นตอนแรกสามารถเริ่มได้หลายวิธี ทั้งกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไป กล่าวถึงแนวคิด/ทฤษฎี และการตั้งข้อสังเกต อีกทั้งในบทนำหนึ่ง ๆ ก็สามารถปรากฏทั้งสามวิธีนี้ร่วมกันได้ แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์บทความเฉพาะสาขา สามารถทำให้เห็นรูปแบบที่เฉพาะขึ้นได้ นอกจากนี้เรื่องลักษณะการเขียนที่มีรูปแบบหลากหลายยังสอดคล้องกับที่ไฮแลนด์ (Hyland 2008, อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และสุธาสินี ปิยพสุนทรา, 2558, น. 25) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของงานเขียนเชิงวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ไว้ว่าจะใช้สัมพันธสารแบบลิ้นไหล ส่วนด้านสังคมศาสตร์จะมีโครงสร้างการเขียนที่ชัดเจน

ผลการวิจัยของวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเชื่อมโยงอนุวัจน์ที่พบในบทนำมี 3 กลวิธี คือ การใช้คำเชื่อม การอ้างถึง และการใช้คำศัพท์ ตามลำดับ การใช้คำเชื่อมซึ่งพบมากที่สุดนี้สอดคล้องกับงานของอรอุมา เจี๊สา (2561) ที่ศึกษาการเชื่อมโยงความในสารนิพนธ์ ในขณะทำงานของสุรียรัตน์ บำรุงสุข และ สิริวรรณ นันทจินทุล (2566) และ Tampanich (2022) ซึ่งวิเคราะห์จากบทคัดย่อ พบการอ้างถึงมากที่สุด ข้อค้นพบที่ต่างกันนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นเพราะลักษณะตัวบทที่ต่างกัน บทคัดย่อมีข้อจำกัดเรื่องจำนวนคำ ดังนั้น จึงพบการอ้างถึงโดยใช้ตัวบ่งบอกและการละข้อความก่อนหน้าเพื่อให้ประหยัดถ้อยคำ ส่วนในบทนำและสารนิพนธ์เป็นตัวบทที่ต้องการการขยายความเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้เขียนได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นการใช้คำเชื่อมจึงทำหน้าที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของความคิดแต่ละส่วน และทำให้ข้อความต่อเนื่องมีความชัดเจนมากขึ้น การใช้คำเชื่อมโยงความนี้ยังสอดคล้องกับลักษณะบ่งชี้ “ความแจ่มชัด” (explicitness) ของวัจนลีลาภาษาวิชาการ ตามการวิจัยของ

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และสุธาสินี ปิยพสุนทรา (2558) ที่กล่าวว่าลักษณะเด่นทางภาษาที่บ่งชี้ความแจ่มชัดคือการใช้คำแสดงหลักฐาน เช่นคำว่า “เช่น” “ด้วย” “โดย” และคำเชื่อมสัมพันธ์สาร เช่นคำว่า “ดังนั้น” “เนื่องจาก” “นอกจากนี้” เพื่อให้เนื้อหาของภาษาวิชาการเข้าใจง่ายและทำให้ผู้อ่านเห็นภาพที่กระจ่างชัดขึ้น

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาวิธีการเชื่อมโยงความที่พบมาก ทั้งการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิมและการใช้คำเชื่อมแสดงเหตุผลก็สะท้อนให้เห็นลักษณะภาษาวิชาการเช่นกัน กล่าวคือหน้าที่ของการชื่อนามวลีก็เพื่อเกาะเกี่ยวหัวเรื่องและหลีกเลี่ยงความกำกวมว่าข้อความที่ผู้เขียนอ้างถึงนั้นอ้างถึงหัวเรื่องใด ส่วนคำเชื่อมแสดงเหตุผลก็สะท้อนวิธีเขียนแบบอ้างเหตุผล และสอดคล้องกับหน้าที่ของการสื่อสารในบทนาที่ต้องให้เหตุผลสนับสนุนเพื่อให้ผู้อ่านคล้อยตามว่าประเด็นที่ผู้เขียนสนใจนั้นเป็นเรื่องที่ควรแก่การศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การเขียนบทนามีโครงสร้างการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน และใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความเพื่อเกาะเกี่ยวเนื้อหาแต่ละส่วนไว้ด้วยกัน โดยเริ่มจากอัตถภาคที่ 1 ผู้เขียนสามารถเริ่มด้วยการกล่าวถึงสถานการณ์ทั่วไปหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยเชื่อมโยงเนื้อหาด้วยการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิมและการใช้คำที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย หรือสามารถเริ่มด้วยการตั้งข้อสังเกตและยกตัวอย่างประกอบ จากนั้นเชื่อมโยงเข้าสู่การแสดงให้เห็นความน่าสนใจของสิ่งที่ศึกษาด้วยคำเชื่อมเหตุผล และหากมีการกล่าวถึงความสำคัญของแหล่งข้อมูล/พื้นที่ที่จะศึกษา ก็จะใช้การเกาะเกี่ยวหัวเรื่องด้วยการอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิมและคำที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย หลังจากนั้นจะเข้าสู่การกล่าวถึงงานวิจัยที่มีมาก่อนซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของอัตถภาคแรกโดยใช้วิธีอ้างถึงโดยชื่อนามวลีเดิม คำเชื่อมเพิ่มความและการอ้างถึงโดยใช้ ตัวบ่งบอก จากอัตถภาคที่ 1 เข้าสู่อัตถภาคที่ 2 ผู้เขียนสามารถใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้งเพื่อระบุช่องว่างของการศึกษา หรือใช้คำเชื่อมแสดงเหตุผลเพื่อนำเข้าสู่เหตุผลจำเป็นของการศึกษา หลังจากนั้นขมวดหลักการและเหตุผลทั้งหมดเพื่อเข้าสู่อัตถภาคที่ 3 โดยใช้คำเชื่อมแสดงเหตุผลเพื่อแจ้งหัวข้อวิจัย และใช้คำเชื่อมแสดงการอธิบายเพื่อแจ้งแนวคิดที่ใช้วิจัย และใช้คำเชื่อมเพิ่มความเพื่อแจ้งคุณค่าของงานวิจัย จะเห็นว่ากลวิธีการเชื่อมโยงความช่วยสนับสนุนให้หน้าที่ในการสื่อสารแต่ละขั้นตอนชัดเจนมากขึ้น รูปแบบการเขียนบทนาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

M1 การนำเข้าสู่ประเด็นที่จะศึกษา (อัตถภาควัย)	
M1S1A (หลัก), M1S1B (ให้เลือก) การใช้คำส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย, การข้ามนามวลีเดิม	
M1S1C (หลัก) การใช้คำแสดงตัวอย่าง, การใช้คำบ่งบอก (สังเกตว่า ดังตัวอย่าง จากตัวอย่างจะเห็นว่า)	
M1S2 (ให้เลือก) การใช้คำแสดงเหตุผล (...จึงน่าสนใจ/มีความสำคัญ)	
M1S3 (ให้เลือก) การข้ามนามวลีเดิม	
M1S4 (หลัก) การข้ามนามวลีเดิม, การเพิ่มเนื้อความ, การใช้คำบ่งบอก (งานวิจัยเกี่ยวกับ..., นอกจากนี้, ข้างต้น)	
M2 การแสดงให้เห็นความจำเป็นของการศึกษา (อัตถภาควัย)	
M2S1 (หลัก) การใช้คำขัดแย้ง (อย่างไรก็ตาม/แม้ว่า...แต่)	M2S2 (ให้เลือก) การใช้คำแสดงเหตุผล (เนื่องจาก/เพราะ)
M3 การกล่าวถึงงานวิจัยที่จะดำเนินการ (อัตถภาควัย)	
M3S1 (หลัก) การใช้คำแสดงเหตุผล (ด้วยเหตุนี้, จากที่กล่าวมานี้...จึง)	
M3S2 (ให้เลือก) การใช้คำแสดงวัตถุประสงค์, การใช้คำแสดงการอธิบาย (เพื่อ..., โดย...)	
M3S3 (ให้เลือก) การใช้คำแสดงการอธิบาย (โดย...)	
M3S4 (ให้เลือก) [อนุวัจน์ที่พบน้อย]	
M3S5 (ให้เลือก) การใช้คำเพิ่มเนื้อความ, การใช้คำบ่งบอก (นอกจากนี้, อีกทั้ง)	
M3S6 (ให้เลือก) [อนุวัจน์ที่พบน้อย]	

ภาพที่ 2 รูปแบบการเขียนบทนำในบทความวิจัยสาขาภาษาไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นรูปแบบการเขียนบทนำของบทความวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาโดยเฉพาะชาวต่างชาติ โดยสามารถนำไปเป็นแนวทางการเขียนบทความวิจัยของตนเอง อีกทั้งผู้สอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติยังสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้สอนการอ่านและการเขียนเชิงวิชาการได้ เพราะการเข้าใจโครงสร้างเนื้อหาจะทำให้ผู้เรียนสามารถอ่านบทความเชิงวิชาการได้เร็วและแม่นยำขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ในปัจจุบันการใช้ Chat GPT เข้ามามีบทบาทต่อการทำวิจัย จึงน่าสนใจว่าบทนำของบทความวิจัยที่ใช้ Chat GPT เรียบเรียงนั้น มีองค์ประกอบเนื้อหาและรูปแบบอย่างไร รวมถึงมีลักษณะบ่งชี้ทางภาษาอย่างไรที่เป็นข้อสังเกตได้ว่าไม่ใช่การเรียบเรียงของมนุษย์

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “แบบแผนการเขียนบทความวิจัยสาขาภาษาไทย: การวิเคราะห์อรรถภาคและการใช้ภาษา” โดยได้รับทุนจากสถาบันวิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเกริก

เอกสารอ้างอิง

- ชุติมา สัจจานันท์. (2566). *การเขียนเพื่อการเผยแพร่ผลงานวิจัย*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐรณันต์ คำใจวุฒิ (2560). โครงสร้างบทเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว: การวิเคราะห์ ประเภทผลงาน. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, 36(1), 1-36.
- บุษบา กนกศิลปธรรม. (2549). *การวิเคราะห์คลังข้อมูล: โครงสร้างบทความวิจัยจุลชีววิทยา*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2564). *แนวทางและเทคนิคการเขียนผลงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยค และสัมพันธ์สาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.
- สุริย์รัตน์ บำรุงสุข และสิริวรรณ นันทจันทุล. (2566). บทความย่อบทความวิจัย: เนื้อหาและ การเชื่อมโยงความ. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 11(1), 134–152.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และสุธาสิณี ปิยพสุนทรา. (2558). *การวิเคราะห์วัจนลีลาภาษาวิชาการไทย*. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- อรอุมา เจ๊ะสา. (2561). *ศึกษาลักษณะการใช้ภาษาเขียนเชื่อมโยงความในสารนิพนธ์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2560*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- Dujsik, D & Zhu, W. (2016). Rhetorical Structure of Marketing Research Articles for Academic Writing. *Rungsit Journal of Education Studies*, 3(1), 1-22.
- Halliday, M.A.K., & Hasan, R. (1976). *Cohesion in English*. English Language Series, London: Longman.
- Swales, J. (2006). *Genre Analysis: English in Academic and Research Settings* (12th ed.). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Tampanich, S. (2022). An Analysis of Rhetorical Moves and Cohesion in Abstracts of Literature Journal Articles. *Language and Linguistics*, 40(2), 115–146.